

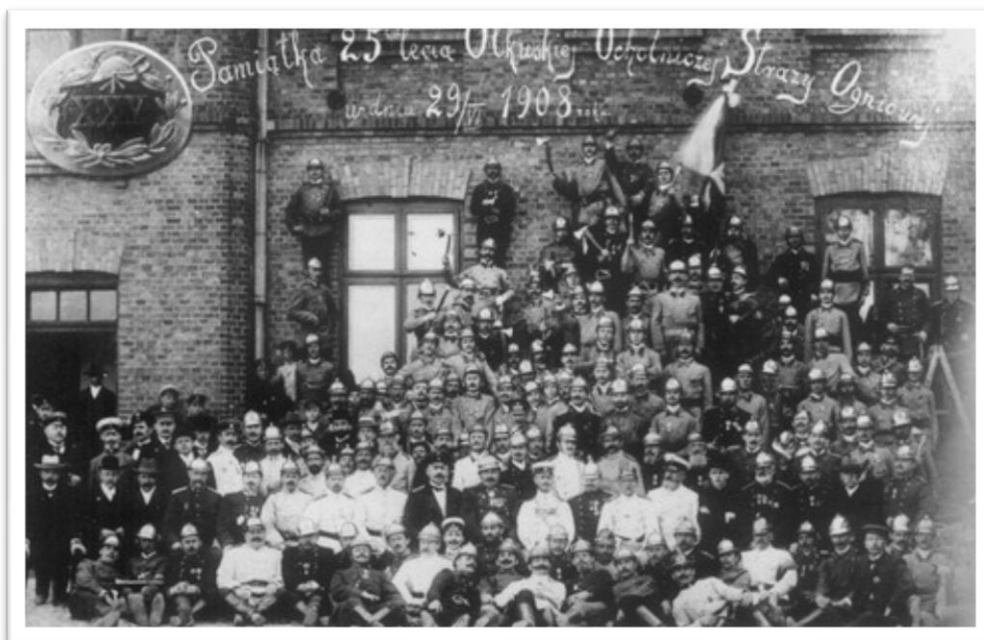

Historia Olkusza

- 120 tys. lat temu – w okresie dolnego paleolitu na terenach dzisiejszej Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej pojawili się pierwsi ludzie.
- 90 – 70 tys. lat p.n.e. – Intensywne ślady osadnictwa, dotyczące rozwoju kultury prądnickiej.
- 36 – 20 tys. lat p. n.e. – Górny paleolit. Kultura Jerzmanowicka (nazwa pochodzi od Jaskini Nietoperzowej w Jerzmanowicach).
- 13 tys. lat p.n.e. – znaleziska związane z kulturą magdaleńską w gminie Trzyciąż.
- VI – V tys. p.n.e. – znalezione w Ojcowie naczynia z tego okresu.
- 2300 – 1600 p.n.e. – Epoka brązu. Ślady kultury mierzanowickiej na naszych terenach.
- XI – X w. p.n.e. – Osadnictwo kultury łużyckiej.
- II poł. III w. do począt. I w. po Chrystusie – Okres celtycki – znaleziska na górze Klin w Iwanowicach.
- 260 – 375 n. e. – Okres wpływów rzymskich. Znaleziska na terenach Paczółtowic, Osieka, Zedermana, Gorenica, Żurady, Witeradowa i Żurady.
- IX – X w. – z tego okresu pochodzi Grodzisko w gminie Trzyciąż.
- Przed 1299r. miasto zostało lokowane na prawie niemieckim. Od tego czasu rozpoczął się intensywny rozwój Olkusza.
- XIV w. – otoczenie grodu murami miejskimi, rozbudowa kościoła pw. Św. Andrzeja Apostoła; miasto zaliczone do największych i najważniejszych miast w Małopolsce; rozbudowa królewskich kopalń.
- 1356r. – miasto zyskuje prawo delegowania swoich przedstawicieli do nowo powstałego Sądu Sześciu Miast, który był najwyższym organem sądowniczym dla miast Małopolski.
- XV w. – dochodzi do wyczerpania położonych płytko pokładów surowców; budowa sztolni, umożliwiające wydobywanie surowców na głębszych głębokościach.
- 1551r. – statut dla kopalń w pobliżu Olkusza ustanowiony przez Zygmunta Augusta.
- 1579r. – uruchomienie mennicy królewskiej w jednej z kamienic znajdujących się na Rynku. (działała do końca wieku)
- XVII w. – kres świetności miasta. Podkopywanie przez górników zabudowań miejskich z powodu wyczerpania kruszców; potop szwedzki – olkuszcy gwarkowie zostali zabrani przez Szwedów do wykonania podkopów pod klasztor na Jasnej Górze, gdzie wszyscy zginęli. Zamulone i zaniedbane sztolnie spowodowały zalanie kopalń a liczne pożary zniszczyły większość budynków.
- 1795r. – Trzeci rozbiór Polski. Olkusz przeszedł pod panowanie austriackie.

- 1809r. – Pokój w Schonbrunn. Olkusz w Księstwie Warszawskim.
- 1814r. – pierwsza kopalnia rudy cynku.
- 1815r. – Olkusz w Królestwie Polskim.
- I poł. XIX w. – metamorfoza miasta: wyburzenie ratusza, murów miejskich oraz Klasztoru Augustianów; powstałe gmachy starostwa [Olkusz stał się siedzibą powiatu], szpitala i nowego ratusza.
- 1863 – 1864r. – Powstanie styczniowe. Na terenie Olkusza i okolic działały oddziały partyzanckie. [grupa żołnierzy włoskich dowodzonych przez płk. Francesco Nullo, który zginął w bitwie pod Krzykawką, a dziś na olkuskim starym cmentarzu znajduje się jego grób.]
- 1883 – 1885r. – budowa linii Dąbrowsko – Iwangrodzkiej, która ożywiła miasteczko.
- 1907 r. – założenie Fabryki Naczyń Blaszanych (dziś Emalia SA) przez austriackiego przemysłowca Petera Westena.

Ilustracja 1 Najstarsza fotografia ok. 1908r. strażacy i rosyjscy oficjale. Budynek Szkoły Rzemieślniczej od strony północnej.

Ilustracja 2 Ogłoszenie Królestwa Polskiego (5.11.1916r.)

- 1918r. – szybkie rozwijanie się miasta. Powstanie szkół i poprawienie się stanu miejskiej infrastruktury.

[Olkusz liczył wtedy 12 tys. mieszkańców, z czego 1/3 stanowili Żydzi; istniała również mniejszość niemiecka]

Ilustracja 3 Olkusz. Manifestacja na rynku około 1918r.

- 1918r. – 1939r. – Olkusz w ówczesnym województwie kieleckim.

Ilustracja 4 Olkusz. Rynek lat 20.

Ilustracja 5 Olkusz. Lata 30. Północna część rynku.

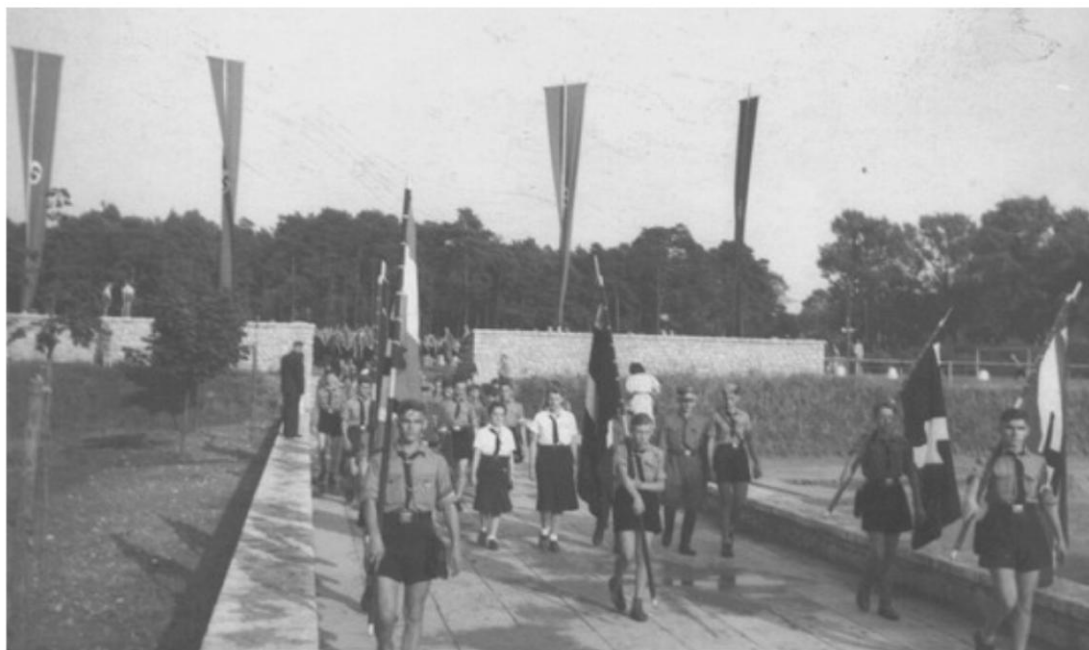
- 1939r. – wrzesień. Miasto zostało w wyniku działań wojennych zajęte przez Wehrmacht. Rządy w mieście objęła mniejszość niemiecka. Nazwa miasta zmieniła się początkowo na *Olkusch*, później na *Ilkenau*. Utworzono getto żydowskie. W pobliskich lasach działały oddziały partyzanckie Armii Krajowej.

Ilustracja 6 Olkusz. Okupacja. Ul. K. K. Wielkiego, dawne Kino Orzel.

Ilustracja 7 Okupacja. Rynek w Olkuszu

Ilustracja 8 Olkusz. Okupacja. Stadion Miejski

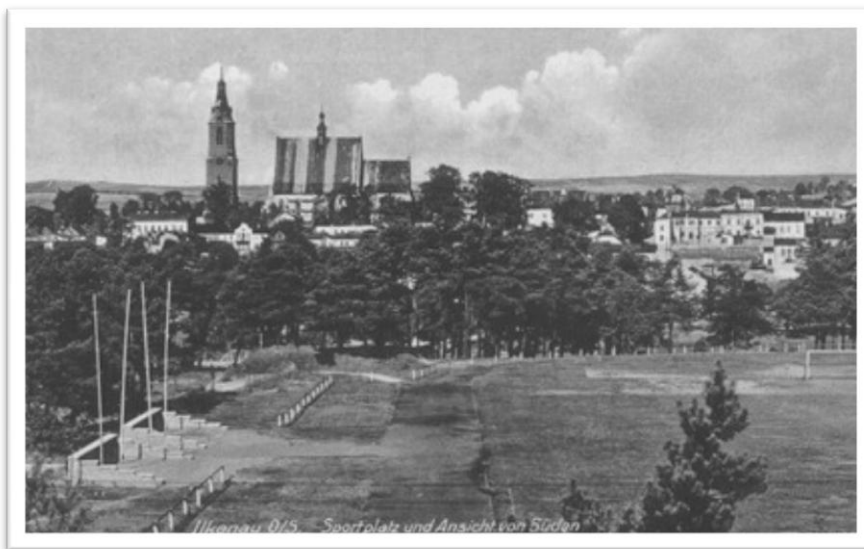
- 31. 07. 1940r. – Krwawa Środa w Olkuszu. Rozstrzelano 20 osób, a innych (w większości Żydów) maltretowano na Olkuskim rynku.

Ilustracja 9 Olkusz. Okupacja. "Krwawa Środa"

- 1942r. – zlikwidowano olkuskie getto, a jego mieszkańców wywieziono do obozów koncentracyjnych.

Ilustracja 10 Olkusz

- 20. 01. 1945r. – Armia Czerwona zajęła miasto w wyniku ofensywy na Śląsk.
- Lata 60. – rozpoczęto budowę kopalni Olkuskiej oraz osiedli mieszkaniowych. Rozbudowano fabrykę naczyń oraz postawiono hale wytwórni wentylatorów. Liczba mieszkańców po wojnie wzrosła o 30 tys. i wynosi w sumie 40 tys.

Ilustracja 11 Olkusz. Dworzec autobusowy na rynku.

- Rozwój przemysłu w latach 60. niekorzystnie wpłynął na środowisko naturalne. (szkody górnicze, zanik źródeł rzeki Baby)

Ilustracja 12 Olkusz. Rynek lat 70.

Ilustracja 13 Olkusz. Ulica Krakowska.

Ilustracja 14 Olkusz pod koniec lat 70.

- Do 1975r. miasto należało do województwa krakowskiego.
- 1975r. – 1999r. – miasto w województwie katowickim.

Ilustracja 15 Olkusz. Lata 80. Osiedle Młodych.

Ilustracja 16 Rok 1986. Przystanek autobusowy na Supersamie.

Ilustracja 17 Olkusz lat 80.

- Od 1999r. – Olkusz w województwie małopolskim.

Ilustracja 18 Olkusz współczesny.

Ilustracja 19 Batorówka.

Ilustracja 20 Rynek

Spis ilustracji

Ilustracja 1 Najstarsza fotografia ok. 1908r. strażacy i rosyjscy oficjale. Budynek Szkoły Rzemieślniczej od strony północnej.....	2
Ilustracja 2 Ogłoszenie Królestwa Polskiego (5.11.1916r.)	3
Ilustracja 3 Olkusz. Manifestacja na rynku około 1918r.....	3
Ilustracja 4 Olkusz. Rynek lat 20.	4
Ilustracja 5 Olkusz. Lata 30. Północna część rynku.....	4
Ilustracja 6 Olkusz. Okupacja. Ul. K. K. Wielkiego, dawne Kino Orzeł.....	5
Ilustracja 7 Okupacja. Rynek w Olkuszu	5
Ilustracja 8 Olkusz. Okupacja. Stadion Miejski	6
Ilustracja 9 Olkusz. Okupacja. "Krwawa Środa"	6
Ilustracja 10 Olkusz.....	7
Ilustracja 11 Olkusz. Dworzec autobusowy na rynku.....	7
Ilustracja 12 Olkusz. Rynek lat 70.	8
Ilustracja 13 Olkusz. Ulica Krakowska.....	8
Ilustracja 14 Olkusz pod koniec lat 70.	9
Ilustracja 15 Olkusz. Lata 80. Osiedle Młodych.....	9
Ilustracja 16 Rok 1986. Przystanek autobusowy na Supersamie.....	10
Ilustracja 17 Olkusz lat 80.....	10
Ilustracja 18 Olkusz współczesny.....	11
Ilustracja 19 Batorówka.....	11
Ilustracja 20 Rynek.....	12

Zdjęcia pochodzą z serwisu www.olkuszwfotografii.republika.pl/olkusz.html